

## له پیناوی فراکیوینیکی کوردستانی یه کگرتوو له بهغداد ... د. نازاد عوسمان

ئه مرۆ، له قوناخه ناسکهی خهبات دا، گهلی کورد و هه موو خه لکی کوردستان، پێویستییه کی یه کجار گه وره یان به ته بایی و یه کگرتن هه یه. بۆیه ده بوایه و ده بیئت گشت لایه نه کانی هاوپه یمانیی کوردستانی (له پێش هه موویانه وه هه ردوو لایه نه سه ره کییه که) له ئاستی لێپرسینه وه ی میژوویی ئه م دۆزه دابن.

پاش ئه و سه ره که وتنه گه وره یه ی له هه لێژاردنه کانی سه ره تای 2005 بو ئه نجومه نی نیشتمانی عیراقی تیکرا (له سایه ی ته بایی) به ده ستیان هێنا، ده بوایه هه ل و مه رجی مانه وه و گه شه سه ندنی هاوپه یمانیه که، به هه نگاوی پراکتیکی به رچا و پته و و کارا بکرا بووان، نه ک پشت گوئ بخرین و تا هه لێژاردنی دیکه سست و لاواز ببن. ده بوایه سه ره کردایه تی سیاسی پارتی و یه کیه تی، نوینه رانی لایه نه کانی دی هاوپه یمانیی (به تایبه تی ئه و لایه نه ی سه نگی سیاسی خۆیان له نیو جه ماوه ری خه لکی کوردستان دا هه یه، وه ک یه کگرتوو ئیسلامی کوردستان و حزبی شیوعی کوردستان)، هه روه ها نوینه رانی برا و خوشکه فه له (کریست) و تورکمان و ئیزدی و کاکه یی و شه به ک و فه یلییه کانیان، له گفتوگوو گرنگه کانی به غداد و پۆسته گرنگه کانی په رله مان و حکومه تی عیراق به دروستیی و دیموکراتییانه به شدار بکرد بووان. ده بوایه پۆستیکی سه ره وه ری، بو نمونه: پۆستی جیگری سه رۆکی ئه نجومه نی نیشتمانی عیراق بدرابووا به یه کگرتوو ئیسلامی کوردستان یان حزبی شیوعی کوردستان یان هه ر حزبیکی دیکه که لایه نی سیاسی سییه م بوو له هاوپه یمانیی کوردستانی. به هه مان شیوه ش ده بووا له سه ره کردایه تی په رله مانی کوردستان و گفتوگوو کانی دامه زراندنی حکومه تی نوێی هه ری می کوردستان (که تا ئیستا دانه مه زراوه، هه رچه نده حکومه تی ناوه ندیی عیراق دامه زرا و کو تاییشی پێهات و وا خه ریکه حکومه تیکی دیکه ش له به غداد پیکبیت، که چی تا ئه مپۆش حکومه تی نوێی هه ری می - پیکه وتوو له سه ری له نیوان هه ردوو حزبی گه وره - پیکنه ها تووه) لایه نه کوردستانییه کانی دیکه به شدار بکرا بووان، و پێویست بوو که وا پۆستێ سکرتهیری په رله مانی کوردستان بدرابووا به حزبی شیوعی کوردستان یان نوینه ری گروپیکی که مه نه ته وه یی یان که مه ئایی نییه کانی کوردستانی هاویه یمان.

که واته که مه ته رخه می له بواری باسکراو دا، بووه هوێ کزبوونی پرۆسه ی دیموکراتیی له هه ری می کوردستان و سستبوونی ته بایی گشتیی لایه نه سیاسییه کانی کوردستانی. له ئه نجامی ئه م سستبوونه ش دا یه کگرتوو ئیسلامی و چه ند حزبیکی بچووکی کوردستانی نه هاتنه ناو لیستی هاوپه یمانیی کوردستانی بو هه لێژاردنی ئه نجومه نی نایبانی عیراق. پاشان یه کگرتوو ئیسلامی کوردستان به لیستیکی تایبه ت به ته نیا به شداریی له هه لێژاردن دا کرد. هه رچه نده ئه م کاره ی یه کگرتوو له روانگه ی دیموکراتیی و له بواری تیورییه وه، کاریکی ره و و مافیکی پروونه، به لām له رۆژگاری ئه مپۆ دا له کوردستان، کاریکی ئاسایی نه بوو و به داخه وه ئه نجامی سلبیی گه وره ی لیکه وته وه. چونکه (ده بیئت به راشکاوی دانه وه دابنێن)، که وا هیشتا له کوردستان پرینسیپی دیموکراتی نه چه سپاوه، جارێ سیستمی یه ک حزبی و کولتوری توندوتیژی باوه؛ و له به ره وه ی چه ند که سانیکی خۆپه رست یان هه لپه رست پروپاگاندیه کی چریان له م رووه وه دژی یه کگرتوو بلاو کرده وه.

22:59 2006-2-6 به کاتی ناوهندی ئه وروپا

ئه نجامی کیشه که: هه لچوونی خه لکیکی ساده و توندپه و، و پاشانیش ئازاوه و کاره ساتیکی تیکده رانه بوو (که پپوێسته تاوانباران به پپی یاسا سزا بدرین و تاوانه کانیاں پشت گوئ نه خرین). له ئاکامی دواپی دا: هه موو لایه نه سیاسیه کانی هاوپه یمانی کوردستانی به تاییه تی و گه لی کوردستان به گشتی زیانیکی گه وره یان پیکه وت. جگه له به رپا بوونی توندپه وی و توندوتیژی و ئه نجامه سلبیه کانیاں (کوژران و سوتاندن و رک و کینه... )، ته بایی ته وای کوردستانی (له که رکوکیش) وهک خوئی نه ما، پاش هه لێژاردنیش قه واره ی فراکسیونی هاوپه یمانی له ئه نجومه نی نایان له به غداد به جوړیک بچوو کتر بووه وه، که بۆ دامه زراندنی حکومه تی ناوه ندی عیراق یه کلاکه ره وه نه بیّت. هه رچه نه ده له رپووی یاساییه وه، به شیوه یه کی پرینسیپی لیستی ئیئتلافی عیراقی و لیستی هاوپه یمانی کوردستانی ده توانن حکومه ت پیکه بین (چونکه به هه ردووکیان 181 کورسیان به ده سه ته یناوه، واته پتر له نیوه ی کوئی ده نگه ئه نجومه ن)، به لام 3 ده نگه پپوێستیان که مه بۆ په سه ندکردنی کاندیداتی ئیئتلاف بۆ پۆستی سه روکی ئه نجومه نی وه زیان و بۆ هه لێژاردنی ئه نجومه نی سه روکایه تی (سه روک کو مار و دوو جیگره که ی)، له به ره وه ی بۆ ئه م مه به سه ده نگه دوو له سی نایان پپوێسته (واته 184 ده نگ). بۆیه ئیستا هه لوێستی فراکسیونی هاوپه یمانی کوردستانی (به ته نیا و له گه ل ئیئتلافیش) به شیوه ی پپوێست به هیژ نییه. هه رچه نه ده گومان له وه دا نییه، که فراکسیونی یه کگرتووی ئیسلامی کوردستان له مه سه له گرنگه کان بۆ کورد و کوردستان پشتگیری هاوپه یمانی کوردستانی ده کات (چونکه یه کگرتووی ریکخراویکی ئایینه پره وه ی نه ته وه په ره وه ی ئاشتیخوازه)، به لام له گه ل ئه مه ش دا، له م دۆخه دا هه م هه لوێستی هاوپه یمانی زۆر به هیژ نییه، هه م یه کگرتووی ناتوانیّت به شداریی حکومه تی نوێ عیراق بکات. هه ره ها ئه گه ر دوو لیسته که ی عه ره بی سننه یه کبگرن، ژماره ی ئه ندامانی فراکسیونه که یان (ئه گه ر له دوو ئه نجام وه کو ئیستا بمینیتته وه) ده بیته 55، به م جوړه له فراکسیونی هاوپه یمانی کوردستانی گه وره تر ده بیّت؛ ئه مه ش له به ره ژه وه ندی دۆزی کوردستان نییه، چونکه را و هه لوێستی ئه و دوو لایه نه له زۆر مه سه له ی گرنگ (وهک فیدرالی، که رکوک، سنووری هه ریمی کوردستان) پپه وانه ی را و هه لوێستی کوردستانیانه. بۆیه واچاکه هه ردوو لیستی هاوپه یمانی کوردستانی و یه کگرتووی ئیسلامی کوردستان یه ک فراکسیونی یه کگرتووی له ئه نجومه نی نایانی عیراق پیکه بین. ئه و کاته هه م هاوپه یمانی کوردستانی و یه کگرتووی ئیسلامی کوردستان و هه م هه موو خه لکی کوردستان و گشت نه ته وه ی کورد قازانج ده که ن. چونکه فراکسیونی کوردستانی یه کگرتووی ژماره ی ئه ندامانی ده بیته 58، به مه ش هه ردوو لایه ن و فراکسیونی کوردستان به هیژتر ده بن. هه ره ها فراکسیونی کوردستانی و فراکسیونی ئیئتلاف دوو له سی ده نگه یه کلاکه ره وه کانی ئه نجومه نی نایانی عیراق مسوگه ره که ن. به م شیوه یه یه کگرتووش له حکومه تی داها تووی عیراق به شدار ده بیّت، هه ره ها له م حا له ته دا ده کریّت پۆستی جیگری سه روکی ئه نجومه نی نایانی عیراقیشی (وهک لایه نی سییه می فراکسیونی کوردستانی) پی بسپێردیّت.